

Broj: 01-109/18-4
Podgorica, 02.04.2018. godine
MS/MS

Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore, u skladu sa odredbom člana 41 stav 1 Zakona o zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore ("Službeni list CG", br.42/2011 i 32/2014.) i člana 40 Pravila o radu Zaštitnika/ce ljudskih prava i sloboda Crne Gore ("Službeni list CG", br.53/14.), nakon završenog postupka po pritužbi građanina X.Y, daje sljedeće

MIŠLJENJE

1. Uvod

X.Y, podnio je pritužbu Instituciji Zaštitnika na rad Uprave policije – Odjeljenje bezbjednosti (OB) Plav.

U pritužbi navodi: da je u noći između 31.01. i 01.02.2018.godine, zaustavljen od strane policijskih službenika na lokaciji kružni tok u Opštini Plav; da se radilo o rutinskoj kontroli; da je priznao da je upravljao vozilom pod dejstvom alkohola(dozvoljena količina); da su se policijski službenici [REDACTED] prema njemu ponašali nedolično; da su ga priveli u policijsku stanicu i zadržali 12 sati; da mu nijesu dozvolili da obavijesti porodicu, advokata; da su mu omogućili zdravstveni pregled; da su ga smjestili u prostoriju koja je bila puna vlage i nesnošljivog mirisa, koja ne ispunjava "humane uslove boravka"; da smatra da su ga neosnovano lišili slobode i povrijedili mu na više načina ljudska prava.

2. Postupanje Zaštitnika

Zaštitnik je zatražio i dobio izjašnjenje od Uprave policije u kome je između ostalog navedeno: da je [REDACTED], kontrolisan prilikom upravljanja sa vozilom marke«renault«, reg.oznaka XXX, u ulici Čaršijskog bb,u 00,35 časova, dana 01.02.2018.godine od strane saobraćajne patrole u sastavu [REDACTED]; da je tom prilikom policijski službenik od istog zatražio na uvid vozačku i saobraćajnu dozvolu; da mu je dao dozvole; da je na pitanje policijskog službenika da li je konzumirao alkohol isti odgovorio da jeste;da mu je od strane sužbenika saopšteno da će pomoću alkometra marke dreger izvršiti alkotestiranje; da tom prilikom XY izlazi iz svog vozila i saopštava policijskim službenicima da neće da se podvrgne alkotestiranju; da traži da mu se da na uvid potvrda da je alkometar baždaren i da je ispravan; da je XY saopšteno da policijski službenici rade sa ispravnim uređajem za alkotestiranje i ukoliko odbije da se podvrgne alkotestiranju sa predmetnim

alkometrom, na osnovu Zakona o bezbjednosti saobraćaja po članu 318 st.1 tač.10 biće lišen slobode i odveden u prostorije CB Plav, a da eventualnu pritužbu na ispravnost alkometra može iznijeti sudiji za prekršaj, po procesuiranju predmetne prijave od strane ovog organa; da je odveden u prostorije Odjeljenja bezbjednosti u Plavu; da je isti lišen slobode u 00,38 časova kojom prilikom mu je predložen osnov lišenja slobode; da se [REDACTED] tada obraća službenicima u dežurnoj službi, vođi dežurne smjene [REDACTED], da ne vjeruje u ispravnost alkometra i traži da želi da ide u Dom zdravlja da da krv radi analize o prisustvu alkohola u organizmu; da je istom objašnjeno da je shodno Zakonu o bezbjednosti saobraćaja nijesmo u obavezi da nakon odbijanja alkotestiranja istog vodimo u Dom zdravlja Plav, radi vađenja krvi, ali zbog poštovanja ljudskih prava i poznavanja istog, istom je omogućeno da se podvrgne i toj proceduri a zatim je ponovo vraćen u prostorije OB Plav i shodno proceduri o postupanju prema licima lišenim slobode, isti je pitan »da li želi nekog da upozna da je lišen slobode i gdje se nalazi« da ovo pitanje mu je postavio vođa dežurne smjene [REDACTED]

[REDACTED] takođe tom prilikom dobija i informativni list za zadržano lice kojom prilikom se javio svojoj supruzi, što mu je dozvoljeno i što je učinio za šta je isti i potpisao informativni list; primijećeno je da je odmah po dobijanju poruke kako je kasnije i saopštio, [REDACTED] zvala supruga i on je informisao o razlozima nedolaska kući; da je nakon što je kompletna procedura odrađena [REDACTED] odveden u prostorije namijenjenim za lica lišena slobode; da je [REDACTED] u 2,35 časa putem interfona iz prostorija za zadržavanje lica lišenih slobode, saopštio vođi dežurne službe »da se ne osjeća dobro, te da mu je potrebna ljekarska pomoć« da vođa dežurne [REDACTED] je odmah izveo [REDACTED] iz predmetne prostorije i pozvao patrolu kako bi [REDACTED] odveli u Dom zdravlja; da su ga nakon dolaska patrole vođa dežurne smjene sa policajcem [REDACTED], odveli u Dom zdravlja u HMP; da je [REDACTED] primio dežurni doktor [REDACTED]; da se [REDACTED] doktoru žalio na neuslovnost prostorije za boravljanje lica lišenih slobode te da isti nema nikakvih zdravstvenih poteškoća osim boravka u istoj; da osjeća neki miris od vlage takođe isti je saopštio doktoru da nije imalo potrebe tu da boravi, jer mu se kuća od stanice nalazi na udaljenosti od neki stotinak metara; da ovom prilikom [REDACTED] nije uradio nikakve ljekarske preglede [REDACTED] sem što je obavio razgovor; da je nakon sačinjenog ljekarskog izvještaja [REDACTED] ima osjećaj panike i gušenja u zatvorskoj prostoriji, te ga ne treba držati u istoj; da je ovom prilikom vođa dežurne smjene obavio razgovor sa [REDACTED] i istom je objasnio razlog lišenja slobode i upitao ga, da li isti može da boravi u prostoriji koja se nalazi do dežurne službe; da je isti rekao da može; da je nakon toga [REDACTED] boravio u toj prostoriji i prema njemu nijesu upotrebljavana sredstva prinude niti je isti na bilo koji način zlostavljan-maltretiran; da takođe je i [REDACTED] prema službenicima imao korektan odnos; da je zadržan do 10,30 časova kada je uz zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka odveden sudiji za prekršaje u Plavu; da se takođe shodno pritužbi o gore navedenom što se tiče neuslovnosti prostorije namijenjene za boravak lica lišenih slobode navode da se ista svakodnevno provjetrava, čisti i higijenski održava u stanju koje je prikladno za boravak lica lišenih slobode; da smatraju da policijski službenici u konkretnom slučaju nijesu ni na koji način povrijedili bilo koje pravo građanina [REDACTED] i da su isti postupali u skladu sa zakonskim ovlaštenjima.

Uz izjašnjenje je dostavljena sljedeća dokumentacija: zapisnik o obezbjeđenju lica lišenog slobode Obr.-1; zapisnik o obezbjeđenju lica lišenog slobode Obr.-2; Informativni list za lice lišeno slobode i zadržano lice potpisan od strane [REDACTED]; službenu zabilješku od 01.02.2018.godine; Izvještaj ljekara jedinice za HMP u Plavu; službena zabilješka od 01.02.2018.godine radi odvođenja lica lišenog slobode radi ukazivanja ljekarske pomoći; službena zabilješka u vezi obavještavanja porodice lica lišenog slobode (supruga).

Takođe, Sud za prekršaje Bijelo Polje odjeljenje Plav, dostavilo je zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka protiv podnosioca pritužbe, zbog toga što je dana 01.02.2018.godine u naseljeno mjesto Plav

upravljao sa pmv marke Reno reg.oznaka XXX pod dejstvom alkohola u organizmu od 1,08g/kgpromila.

3. Utvrđene činjenice

Na osnovu izjašnjenja i dostavljene dokumentacije utvrđene su sledeće činjenice:

- da je građanin [REDACTED] lišen slobode, dana 01.02.2018.godine, u 12,^{38h} u Plavu;
- da je upravljao vozilom pod dejstvom alkohola u organizmu od 1,08 g/kg;
- da je policijskim službenicima prilikom rutinske kontrole saobraćaja na putevima, odbio alkotestiranje;
- da je lišen slobode, zbog odbijanja alkotestiranja i počinjenog prekršaja iz člana 318 stav.1 tačka 10;
- da je priveden sudiji za prekršaje dana 01.02.2018.godine u 10,^{30h};
- da mu je omogućeno da se javi svojoj porodici(supruzi) i smešten je u prostorije za zadržavanje OB Plav;
- da mu je omogućena zdravstvena zaštita od strane Hitne medicinske pomoći u Plavu i da mu je doktor predložio da boravi u drugu prostoriju .

4. Relevantno pravo

a) Domaće pravo

Ustav Crne Gore

Crna Gora jemči i štiti prava i slobode.

Prava i slobode su nepovredivi.

Svako je obavezan da poštuje prava i slobode drugih. (član 6)

Svako ima pravo na ličnu slobodu.

Lišavanje slobode dopušteno je samo iz razloga i u postupku koji je predviđen zakonom.

Lice lišeno slobode mora odmah biti obaviješteno na svom jeziku ili jeziku koji razumije o razlozima lišenja slobode.

Lice lišeno slobode istovremeno mora biti upoznato da nije dužno ništa da izjavi.

Na zahtjev lica lišenog slobode, organ je dužan da o lišenju slobode odmah obavijesti lice koje lišeni slobode sam odredi.

Lice lišeno slobode ima pravo da njegovom saslušanju prisustvuje branilac koga izabere.

Nezakonito lišavanje slobode je kažnjivo. (član 29)

Zakon o bezbjednosti saobraćaja na putevima("Službeni list Crne Gore", br. 033/12 od 28.06.2012, 058/14 od 29.12.2014, 014/17 od 03.03.2017)

Vozač koji upravlja vozilom u saobraćaju na putu mora da bude psihički i fizički sposoban da upravlja vozilom.

Vozač koji je u tolikoj mjeri umoran ili bolestan ili je u takvom zdravstvenom stanju da je nesposoban za bezbjedno upravljanje vozilom, kao i vozač koji je pod dejstvom opojnih droga, drugih psihoaktivnih supstanci ili je pod dejstvom alkohola ne smije upravljati vozilom u saobraćaju na putu.

Vozač je nesposoban za bezbjedno upravljanje vozilom kad se utvrdi da je u tolikoj mjeri umoran, bolestan ili je u psihofizičkom stanju da nije sposoban da bezbjedno upravlja vozilom.

Pod dejstvom alkohola je vozač, odnosno lice za koje se analizom odgovarajućeg uzorka krvi utvrdi sadržaj alkohola veći od 0,3 g/kg ili ako je prisustvo alkohola u organizmu utvrđeno odgovarajućim sredstvima ili aparatima za mjerenje alkoholisanosti (alkometrom i dr.) veće od 0,3 g/kg.

Pod dejstvom psihoaktivnih supstanci je lice za koje se ispitivanjem pomoću odgovarajućih sredstava i metoda (test za utvrđivanje prisustva psihoaktivnih supstanci) utvrdi prisustvo ovih supstanci u organizmu.

Odredbe ovog člana primenjuju se i na vozače tramvaja, instruktora vožnje, kandidata za vozača tokom praktične obuke i polaganja vozačkog ispita i člana komisije na praktičnom dijelu vozačkog ispita.(182)

Ovlašćeni policijski službenik će, u skladu sa zakonom kojim se uređuju prekršaji, lišiti slobode vozača, mladog vozača, vozača početnika ili instruktora vožnje:

- 1) kod koga je utvrđeno prisustvo alkohola u organizmu u koncentraciji većoj od 1 g/kg;
- 2) koji je pod dejstvom psihoaktivnih supstanci;
- 3) koji odbije da se podvrgne ispitivanju na prisustvo alkohola, droge ili drugih psihoaktivnih supstanci;
- 4) koji ne zaustavi vozilo na propisani znak ovlašćenog policijskog službenika u namjeri da izbjegne podvrgavanje kontroli.(član 296)

Zakon o prekršajima ("Službeni list Crne Gore", br. 001/11 od 11.01.2011, 006/11 od 25.01.2011, 039/11 od 04.08.2011, 032/14 od 30.07.2014, 043/17 od 04.07.2017, 051/17 od 03.08.2017)

Ovim zakonom uređuju se uslovi za propisivanje prekršaja i prekršajnih sankcija, prekršajna odgovornost, prekršajni postupak i postupak izvršenja prekršajnih sankcija. (član 1)

(1) Ovlašćeni policijski službenik ili drugo službeno lice, kad je ovlašćeno posebnim zakonom, ukoliko postoji osnovana sumnja da je određeno lice učinilo prekršaj, može to lice lišiti slobode, ako:

- 1) nije poznat identitet tog lica;
- 2) to lice nema prebivalište ili boravište u Crnoj Gori, a postoje okolnosti koje ukazuju da će pobjeći ili otići u drugu državu radi izbjegavanja odgovornosti za prekršaj;
- 3) postoje okolnosti koje ukazuju da će ponoviti prekršaj ili dovršiti pokušani prekršaj;
- 4) postoji opasnost da će uništiti, sakriti, izmijeniti ili falsifikovati dokaze koji su važni za prekršajni postupak.

(2) U slučaju iz stava 1 ovog člana, ovlašćeni policijski službenik odnosno drugo službeno lice dužno je da sačini službenu zabilješku koja sadrži vrijeme i mjesto lišenja slobode i da to lice, odmah, bez odlaganja, uz zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka, privede u sud.

(3) Izuzetno, ukoliko se lice lišeno slobode, zbog objektivnih razloga ne može privesti u sud u skladu sa stavom 2 ovog člana, ovlašćeno lice iz stava 1 ovog člana, dužno je da lice lišeno slobode privede čim prestanu razlozi zbog kojih se to lice nije moglo privesti, a najkasnije u roku od 12 časova.

(4) Ukoliko ovlašćeni policijski službenik odnosno drugo službeno lice, liši slobode lice iz stava 1 ovog člana poslije 22 časa, to lice će privesti nadležnom sudu na početku radnog vremena suda, uključujući i neradne dane.

(5) Lice lišeno slobode mora biti odmah obaviješteno na svom jeziku ili na jeziku koji razumije o razlozima lišenja slobode i istovremeno upoznato da nije dužno ništa da izjavi, da ima pravo da uzme branioca koga samo izabere, da zahtijeva da se o lišenju slobode obavijesti lice koje samo odredi, kao i diplomatski, odnosno konzularni predstavnik države čiji je državljanin, odnosno predstavnik odgovarajuće međunarodne organizacije ako se radi o licu bez državljanstva. (član 166)

Pravilnik o načinu obavljanja policijskih poslova i primjeni ovlašćenja u obavljanju tih poslova (Službeni list Crne Gore, br.021/14, 066/15)

"Kad policijski službenik prikupi obavještenja i podatke koji ne predstavljaju biće krivičnog djela već prekršaja, podnijet će zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka." (Član 34)

Zakon o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda („Službeni list CG., broj 42/11 i 32/14)

Postupak ispitivanja povrede ljudskih prava i sloboda pokreće se povodom pritužbe ili po sopstvenoj inicijativi. (član 28)

Nakon završetka ispitivanja povrede ljudskih prava i sloboda Zaštitnik/ca daje mišljenje o tome da li je, na koji način i u kojoj mjeri došlo do povrede ljudskih prava i sloboda. (Član 41)

4. Zaključna ocjena

Na osnovu sprovedenog ispitnog postupka i utvrđivanja relevantnih činjenica, proizilazi da su ovlašćeni policijski službenici Odjeljenja bezbjednosti Plav lišili slobode podnosioca pritužbe [REDACTED] zbog počinjenog prekršaja iz člana 318. stav 1.tačka 10 u vezi člana ZOBS-a na putevima, što podnosilac pritužbe nije sporio.

Kako je imenovani u pritužbi naveo da je neosnovano lišen slobode, Zaštitnik ukazuje da pravo na slobodu i bezbjednost ličnosti nije apsolutno, već pretpostavka sadržana u odredbama člana 5 Evropske konvencije o ljudskim pravima koja ide u prilog slobode svakog lica pod ingerencijom organa države. Izuzeci propisani u članu 5 moraju se, kao i svi ostali izuzeci od Konvencije, tumačiti veoma ograničeno i u skladu sa principima koje je razvio Evropski sud za ljudska prava. To su prije svega načelo zakonitosti, načelo srazmjernosti, načelo inkorporacije (primjene) međunarodnih standarda lišenja slobode i princip poštovanja dostojanstva ličnosti kod primjene ovlašćenja.

Primijenjeno na konkretan slučaj, a shodno utvrđenim činjenicama, okolnosti u smislu poštovanje načela zakonitosti određuje se prema dva osnovna elementa, a to su kvalitet zakona i način na koji je zakon primijenjen.

Kada je u pitanju kvalitet zakona (koji uključuje i podzakonske akte i sudsku praksu), standardi upućuju da on mora biti dostupan, precizan i predvidljiv po pitanju posljedica da bi se izbjegao rizik od arbitrarnosti (paušalnosti i zloupotrebe) u njegovoj primjeni, kao što je potvrdio Evropski sud za ljudska prava u presudi Varbanov protiv Bugarske¹. Shodno tome, organi policije su, u ovom slučaju, primijenili odredbe Zakona o unutrašnjim poslovima i podzakonskih akata za njegovo sprovođenje, Zakona o prekršajima i Zakona o bezbjednosti saobraćaja na putevima, te na taj način formalno postupili u skladu sa zakonima kojima se utvrđuje postupak lišenja slobode.

Sljedeći elemenat kod utvrđivanja povrede prava na slobodu i sigurnost ličnosti je način primjene ovih standarda u konkretnom slučaju, kao i potvrda činjenica koje su se desile bez čega se ne bi moglo govoriti da su standardi pravilno primijenjeni. Evropski sud za ljudska prava naglašava da su izuzeci od zabrane samovoljnog lišenja slobode taksativno nabrojani u članu 5 Evropske konvencije, te da se ova lista razloga ne može širiti². Iz izjašnjenja Uprave policije, spisa predmeta zaključuje se da je postupak prema podnosiocu predstavke sproveden na osnovu osnovane sumnje da je počinjen prekršaj iz člana 318. stav 1.tačka 10 u vezi člana ZOBS-a.

Zakonom o bezbjednosti saobraćaja na putevima propisana je sankcija za lice koje se sumnja da je počinilo prekršaj. Međutim, zakonitost i pravilnost lišenja slobode nužno ne zavisi od konačnog ishoda sudskog ili drugog postupka, niti ta zakonitost zavisi od činjenice da li je postupak uopšte sproveden³.

Jedan od ključnih, ako ne i ključni elemenat ovog slučaja je postojanje *opravdane* sumnje da je počinjen prekršaj ili drugo djelo kažnjivo po zakonu za koje se postupak vodi po službenoj dužnosti.

¹ *Varbanov protiv Bugarske*, presuda od 5.oktobra, 2000.godine, stav 51

² Presuda u predmetu *Eriksen protiv Norveške* od 27.maja, 1997.godine, stav 76

³ *Brogan i ostali protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, presuda od 29.novembra, 1998.godine, stav 53

Takva sumnja uz postojanje činjenica ili informacija i uvjerenje objektivnog posmatrača da je lice o kome se radi počinilo kažnjivo djelo⁴.

Prema praksi Evropskog suda za ljudska prava, potrebni nivo sumnje ne znači da je nužno da organi gonjenja pribave dovoljno dokaza da podnesu optužbu u samom trenutku hapšenja, ili čak dok je lice kod njih u pritvoru. To bliže rečeno znači da službeno lice koje lišava slobode ne mora biti ubijeđeno da je stvarno počinjeno kažnjivo djelo. Kao što je Evropski sud primijetio u slučaju *Margaret Murray protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, cilj ispitivanja tokom pritvora, koji slijedi hapšenju je "napredovanje u gonjenju potvrdom ili negiranjem konkretnih sumnji na kojima je hapšenje zasnovano"⁵.

Što se tiče tvrdnji o "neosnovanosti" lišenja slobode podnosioca pritužbe, Zaštitnik se zadržava na zakonitosti i opravdanoj sumnji da je počinjen prekršaj koji je predmet sudskog postupka. U mandatu Instituciji nije da izvodi dokaze o postojanju krivice za koje se podnosioc prekršajno goni, niti da donosi meritorne odluke o krivici, već je to nadležnost Suda za prekršaje, pred kojim se vodi postupak.

Takođe iz priložene dokumentacije je utvrđeno da podnosiocu pritužbe je omogućeno da o lišenju slobode obavijesti porodicu (suprugu) i advokata, kao i pružena tražena zdravstvena pomoć, čime mu nije uskraćeno jedno od temeljnih prava lica lišenih slobode, kao garant od zlostavljanja.

U odnosu na dio pritužbe koji se odnosi na loše materijalne uslove u prostorijama za zadržavanje ukazujemo Vam, da Zaštitnik kao Nacionalni mehanizam za prevenciju torture(NPM), obilazi mjesta gdje se nalaze ili se mogu nalaziti lica lišena slobode ili kojima je ograničeno kretanje između ostalih i prostorije za zadržavanje u Centrima i odeljenjima bezbjednosti Uprave policije.

Prostorije za zadržavanje u Odeljenju bezbjednosti Plav su obrađene u Godišnjim Izveštajima NPM-a za 2015⁶ i 2016.godinu⁷, i stim u vezi date su preporuke koje su se odnosile na ovo odjeljenje.

ZAMJENICA ZAŠTITNIKA
LJUDSKIH PRAVA I SLOBODA CRNE GORE
Zdenka Perović

Dostaviti:

- Podnosiocu pritužbe
- Upravi policije-CB Pljevlja

---

⁴ Fox, *Campbell and Hartley protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, presuda od 30.avgusta,1990.godine, stav 32

⁵ *Murray protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, presuda od 23.oktobra, 1994.godine, stav 61

⁶Godišnji izvještaj Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture za 2015godinu;

⁷Godišnji izvještaj Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture za 2016godinu.